

BESLUT

2016-05-30

Dnr: 15/02833

SAKEN

Huomenta Ruotsi, Sisuradio, 2015-10-14, inslag om ansökningar till ett organisationsstöd; fråga om opartiskhet, saklighet och respekt för privatlivet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet eller bestämmelsen om respekt för privatlivet.

INSLAGET

Inslaget handlade om ansökningsprocessen för Västra Götalandsregionens organisationsstöd för sverigefinska föreningar. I inslaget uttalade sig ordföranden för den aktuella ortens finska förening, A, samt en lokal politiker, B. Sändningen var på finska och återges nedan i svensk översättning. Inslaget påannonserades enligt följande.

Det är på så sätt att det är ansökningstid just nu för Västra Götalands regionförvaltnings årliga organisationsstöd för sverigefinska föreningar, vilket åter kan sökas. Det har varit en del oklarheter kring ansökningsprocessen, nämligen på grund av att de svenskspråkiga ansökningarna skickas direkt till regionförvaltningen medan de finskspråkiga ansökningarna ska skickas till ordföranden vid [ortsnamn] Finska Förening, [A]. [Ortsnamn]politikern [B] som under förra valperioden suttit i fullmäktige för Västra Götalands regionstyrelse på Miljöpartiets mandat är kritisk.

Därefter uttalade sig B enligt följande.

Det betyder att folk tror att om man vill få pengar så måste man liksom vara inne på samma linje som [ortsnamn] Finska Förening, eller inne på samma politiska linje, att man måste ha en god relation med [A], det står ju [A]s namn i de där papperen.

I inslaget sa reportern att det aktuella organisationsstödet uppgick till 870 000 kronor och att fördelningen av stödpengarna bestäms av regionförvaltningens kommitté för rättsliga frågor, bestående av politiker. Vidare sa reportern att

kommittén får förslaget om vilka föreningar som ska få pengar av tjänstemännen efter att dessa har diskuterat med sverigefinska minoritetsrepresentanter. En av dessa var enligt reportern A. Därefter sades följande om varför de finskspråkiga ansökningarna skickades till ortens finska förening.

[A] – Man kan skicka dem till de båda. Vi har tänkt på dem som tyckt att det är enkelt att göra en finskspråkig ansökan och skicka den hit till [ortsnamn] Finska Förening, så det går också bra. [Reporter] – Men varför är det på detta sätt? Man får ju en sådan bild av detta att det är [ortsnamn] Finska Förening som bestämmer om fördelningen av dessa. [A] – Det är ju så att skönheten även ligger i betraktarens ögon och uppfattningen i läsarens hjärna. [Reporter] – Finns det en risk att man får en sådan bild att man nu måste ha en god relation med [ortsnamn] Finska Förening och med dig om man tänker ansöka om pengar här? [A] – Det skadar ju inte men det hänger inte på det. Vi tittar på ansökningarna som alltid tidigare också. Jag skulle tro att det här samlats så mycket kunnsighet och kunskap under ett antal decennier att vi visst kan ta hand om saken.

Politikern, B, uttalade sig därefter och sa att det inte finns någon som kontrollerar vilken post som kommer till den aktuella föreningen och vad som sker med den posten. Därefter sa reportern att en tjänsteman på Västra Götalands regionförvaltning skrivit i ett mejl att det är frivilligt att skicka in ansökningar till den aktuella föreningen och att de inte fått kännedom om att någon förenings ansökan på grund av detta inte skulle ha handlagts. B sa därefter följande.

Saken är den att VG-regionens område inte brytt sig om att skaffa en enda tjänsteman som kan eller förstår finska. Så, alla uppgifter på finska har därför under ett antal år överlåtits åt finska föreningsmedlemmar att sköta trots att de inte har några sådana befogenheter. Man borde naturligtvis kräva av regionen att det finns tjänstemän som kan prata finska med folk och sköta den finska administrationen där då de får ju statsstöd för just sådana uppgifter.

I slutet av inslaget sa reportern att 80 procent av ansökningarna vid den förra ansökningsomgången var skrivna på finska och att 70 procent av föreningarna som ansökte skickade in ansökan till den finska föreningen. Avslutningsvis sades följande.

(Reporter) – Enligt [A] kan de sökande lita på att ansökningarna kommer fram till regionförvaltningen. [A] – Nåja, de har i alla fall inte tidigare stannat halvvägs.

ANMÄLAN

Anmälaren är ordföranden i föreningen, A, som nämndes i inslaget. A anser sammanfattningsvis följande.

Reportern kontaktade A via telefon den 24 september 2015 och ställde ett antal frågor angående A:s roll i regionens stöd till de nationella minoriteternas föreningar. Reporterns frågor var märkligt insinuant och reportern nämnde aldrig under samtalet att samtalet spelades in. Den 14 oktober 2015 hittade A på

Sveriges Radios (SR) webbplats en artikel där politikern B, hade uttalat sig. B:s uttalande om att folk tror att de måste ha en god relation med A för att få pengar var ett felaktigt uttalande som även var grovt kränkande. Reportern tog aldrig kontakt med A angående uttalandet och därmed kunde A inte bemöta det. Inslaget innehöll även andra felaktigheter och citat av A från samtalet som reportern hade spelat in utan A:s vetskap och som redovisades på ett missvisande sätt.

Västra Götalandsregionen har kommit in med handlingar i ärendet. Detta återges under rubriken ”Inlägga från Västra Götalandsregionen” nedan.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SR anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet samt bestämmelsen om respekt för privatlivet och anför följande.

Bakgrunden till inslaget var att den aktuella regionens samrådsgrupp för sverigefinnar fungerar som en beredningsgrupp för handläggning av ansökningar om ekonomiskt organisationsstöd som finska föreningar skickar in. A sitter med som representant i samrådsgruppen. Han är också ordförande i ortens finska förening.

Föreningen har möjlighet att söka organisationsstödet. Dessutom tar ortens finska förening emot ansökningar om organisationsstöd skrivna på finska. Anledningen var att regionen saknade språklig kompetens på området. Detta var alltså en före detta revisor i kommunen, B, kritisk till. B menade att det inte gick att säkerställa rättssäkerheten i förfarandet eftersom det till exempel saknades diarium där det gick att se vilka ansökningar som kommit in och när. B ställde sig också frågande till A:s dubbla roller.

När den nu aktuella kritiken mot ansökningsförfarandet blev känd för SR kontaktade reportern A. I ett telefonsamtal förklarade reportern för A vad kritiken bestod i och att hon ville ställa frågor gällande hans ställning i samrådsgruppen. A var upptagen men de kom överens om en tid senare på eftermiddagen när reportern skulle ringa igen. A är sedan tidigare väl bekant med att reportern företräder SR SisuRadio. Det framgick vid kontakten och hon har intervjuat A vid andra tillfällen. A borde därmed förstått att samtalet skulle komma att spelas in.

Inför intervjun formulerade reportern frågor baserade på den kritik som B hade fört fram. Det framgick i inslaget varifrån kritiken härstammade. SR anser att A har fått bemöta det som berörde den aktuella föreningen och honom själv. Vidare stämmer inslaget och de kritiska frågor som ställdes väl överens med SR:s granskningsskyldighet.

SR kan inte kommentera påståendena om osaklighet då det inte framgår av anmälan vad A anser är felaktigt förutom det som han redan fått kommentera i inslaget.

A intervjuades i egenskap av företrädare för den aktuella föreningen och representant i samrådsgruppen i den aktuella regionen. Det finns ett stort allmänt intresse för hur handlägningsförfarandet vad gäller ekonomiskt stöd från offentligt finansierad verksamhet går till. Detta motiverade ett eventuellt intrång i A:s privatliv. Dessutom fick anmälaren tillfälle att bemöta kritiken i samma inslag.

KOMMENTAR FRÅN ANMÄLAREN

A har inkommit med följande kommentar på SR:s yttrande.

SR:s yttrande berör inte A:s huvudsakliga invändning mot inslaget, nämligen B:s uttalande om att folk tror att de måste vara på samma linje som den aktuella föreningen och ha en god relation med A för att få pengar. Detta uttalande finner A insinuant, ytterst kränkande och helt utan verklighetsförankring. A fick inte möjlighet att bemöta påståendet och därför upplever A att inslaget inte uppfyllde kravet på opartiskhet.

A finner det vidare besynnerligt att det i yttrandet tas upp saker som inte fanns i inslaget, om att det till exempel saknades diariet. Ansökningar som kommit till den aktuella föreningen har diarietförts två gånger: först när de kommit till föreningen och efter beredningen hos regionen. När det gäller behandlingen av ansökningarna har detta skett på ett dokumenterat opartiskt sätt.

TILLÄGGSYTTRANDE FRÅN PROGRAMFÖRETAGET

SR har inkommit med följande tilläggsyttrande.

A menar att han inte fått bemöta B:s uttalande. Det stämmer emellertid inte. I inslaget frågade reportern A om det finns risk för att man får en sådan bild att man nu måste ha en bra relation med den finska föreningen och med A om man tänker ansöka om pengar. A svarade då att det inte skadar men att det inte hänger på det.

A skriver vidare i sin kommentar att han finner det besynnerligt att det i SR:s yttrande tas upp saker som inte återfinns i inslaget. Han nämner bland annat påståendet att det till exempel "saknades diariet". Även frågan om insyn och transparens berördes dock i inslaget och bemöttes av tjänstemannen på den aktuella regionen som ingår i samrådsgruppen som förbereder utdelning av organisationsstöd. Han intygade att inte en enda ansökan som har skickats till

den finska föreningen har blivit obehandlad och försäkrade att föreningen skött sig när det gäller mottagning av ansökningarna. Även A kom till tals och sa att han tyckte att föreningen kunde ta hand om ansökningar eftersom de gjort det under många års tid och därmed samlat på sig kunskaper för att göra det.

INLAGA FRÅN VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

En representant för Västra Götalandsregionen har inkommit med en inlägga gällande SR:s yttrande i ärendet. I inlägga förs bland annat följande fram.

Regionen har läst SR:s yttrande och har uppmärksammat flera faktafel. SR har i yttrandet framställt regionens handläggning av organisationsstöd på ett missvisande sätt. Regionen vill med denna skrivelse ge en korrekt bild av hur regionen handlägger organisationsstödet till det sverigefinska förenings- och organisationslivet.

Den aktuella föreningen är inte utsedd av regionens kommitté för mänskliga rättigheter att ta emot ansökningar på finska. Föreningen erbjuder stöd och hjälp åt de föreningar som så önskar, oavsett språk. Innan ansökningstidens slut skickar föreningen ansökningarna vidare till regionen för diarieföring, först då räknas de som inkomna handlingar. De föreningar som så önskar kan ansöka direkt på finska till avdelningen mänskliga rättigheter. De handlingar som behöver översättas översätts av en tolkförmedling på uppdrag av regionen. Tolkförmedlingen är en av de största i Sverige och bildades på initiativ av regionen. Att regionen skulle sakna språklig kompetens på området är därför fel.

Samrådsgruppen är ingen beredningsgrupp. Beredningen och handläggningen sker inom kommittén för mänskliga rättigheters tjänstemannakansli, avdelningen mänskliga rättigheter. Samråd sker i enlighet med intentionerna i svensk lagstiftning. Dialogen med de sverigefinska samrådsrepresentanterna är en av flera delar i beredningsprocessen.

Angående påståendet om dubbla roller, som SR för fram att B ställde sig frågande till, samråder regionen med representanter för det sverigefinska föreningslivet kring organisationsstödet så som svensk lag föreskriver. Kommittén för mänskliga rättigheter utses av regionfullmäktige i regionen och företräder regionen i frågor som berör de fem nationella minoriteterna. Det är kommittén som fattar beslut om organisationsstöd efter en handläggares beredning.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE ÖVER INLAGAN

SR noterar att de formuleringar som kritiseras i inlagan är hämtade från SR:s yttrande i ärendet och återfinns inte i inslaget som är föremål för prövning samt anför följande.

SR kan inte se att ordet ”utsedd” är felaktigt i sammanhanget. Föreningen bistår regionen med stöd angående ansökningarna och ingår i samrådsgruppen. Att inslaget handlade just om de finskspråkiga ansökningarna är naturligt eftersom granskningen skedde inom ramen för Sisuradions bevakning. Huruvida föreningen hjälper till med andra ansökningar på andra språk var inte föremål för granskning.

I fråga om påståendet att samrådsgruppen ”fungerar som en beredningsgrupp” vill SR i sammanhanget lyfta fram vad som faktiskt framkom i inslaget. I inslaget redogjordes det i detalj för hur processen går till och mot bakgrund av beskrivningen finns det grund för att säga att samrådsgruppen fungerar som beredning.

I inslaget var det den medverkande politikern B som påstod att det inte finns tjänstemän inom regionen som kan finska. Regionen bekräftar emellertid också detta i sin inlaga, det vill säga att de inte har anställda som kan finska. Därför köper regionen, enligt egen utsago i inlagan, in denna genom tolkförmedlingen. Det är dock rimligt att anta att även den finska föreningen tillför språkligt stöd. Det är enligt A ett av skälen till att föreningen tar emot ansökningarna. Han sa i inslaget att just ”finskspråkiga ansökningar” skickas till föreningen medan svenska skickas till regionen i första hand.

SR vill också framhålla att Sisuradio inte påstått att ansökningar som inkommer till regionen inte har diarieförts där. Kritiken i denna del handlade om brist på insyn i föreningens hantering. Slutligen vill SR framhålla att Västra Götalandsregionen fått komma till tals i inslaget.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SR ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Denna skyldighet innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

SR ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (16 § i sändningstillståndet).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden tillämpar bestämmelserna i radio- och tv-lagen och i programföretagens sändningstillstånd. Det ingår inte i nämndens uppgift att pröva omständigheter kring tillkomsten av program. I nämndens uppgift ingår inte heller att pröva textinformation på programföretagets webbplats. A:s kritik i dessa delar lämnas därför utan åtgärd.

Delar av A:s kritik och kritiken i den inläga som inkommit från Västra Götalandsregionen är riktad mot argument och påståenden som SR anför i sitt yttrande. Nämndens bedömning begränsas till de förhållanden som skildrades i inslaget och de uppgifter som lämnades där.

Nämnden anser att den kritik som riktades mot A i inslaget, främst i fråga om B:s uttalande, var av sådan art att den krävde ett bemötande. Nämnden anser att A i inslaget, genom de frågor som reportern ställde, gavs möjlighet att bemöta denna kritik och redogöra för sin uppfattning i fråga om den aktuella ansökningsprocessen. Mot den bakgrunden strider inslaget inte mot kravet på opartiskhet. Nämnden kan inte heller finna att vad A och representanten för Västra Götalandsregionen anför medför att inslaget strider mot kravet på saklighet.

Nämnden kan inte finna att vad som i övrigt anförts i ärendet medför att inslaget strider mot aktualiserade bestämmelser i SR:s sändningstillstånd.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Elisabet Bäck, Leif Hedman, Jan Holmberg, Nedjma Chaouche, Ulrika Hansson och Clas Barkman efter föredragning av Nathalie Eriksson.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Nathalie Eriksson